

Очевидно, такі ж міркування можна застосувати до інтерпретації понять "маркетингової стратегії" і "стратегічного маркетингу". Стратегічний маркетинг, очевидно, варто розуміти, як стратегію, окреслену для прийомів і засобів маркетингу на перспективу діяльності фірми. Маркетингова стратегія – це стратегія, окреслена на перспективу діяльності фірми, і, очевидно, теж належить до прийомів і засобів маркетингу, тому що без останніх діяльність фірми в ринкових умовах безперспективна. Однак, коли мова йде про діяльність в ринкових умовах, то наголошення на стратегії маркетинговості як стає зайвим.

Правомірність таких міркувань можна підтвердити аналогічним визначенням, яке знаходимо у Дж. Еванса і Б. Бермана: "Стратегія маркетингу визначає, як потрібно застосовувати структуру маркетингу, щоби залучити та задовольнити цільові ринки і досягнути цілей організації" [8, с. 71]. Зауважимо, що йдеться про "стратегію маркетингу", а не "маркетингову стратегію", бо це знову ж таки виглядає некоректним.

Коли йдеться про стратегію, то в умовах ринку вона природно мусить бути маркетинговою. Тому у виразі "маркетингова стратегія" окреслення стратегії як маркетингової виглядає подібно до "ринкового ринку", "стратегічної стратегії" чи "планового плану".

Література

1. Герчикова И.Н. Маркетинг / И.Н. Герчикова. – Ч. 1-а. – М., 1991. – 236 с.
2. Маркетинг / упоряд. А.І. Кредисов. – К. : Вид-во "Україна", 1995. – 212 с.
3. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – М. : Изд-во "Ростинтер", 1992. – 258 с.
4. Войчак А.В. Маркетинговий менеджмент / А.В. Войчак. – К. : Вид-во КНЕУ, 1998. – 233 с.
5. Афонін А. Маркетинг : конспект лекцій / А. Афонін. – К. : Міжрегіональний заочний університет управління персоналом, 1994. – 272 с.
6. Бревнов А.А. Маркетинг малого предприятия / А.А. Бревнов. – К. : Вид-во "Вира-Р", 1998. – 246 с.
7. Żurawik B. Zarządzanie marketingiem w przedsiębiorstwie / B. Żurawik, W. Żurawik. – Warszawa : PWE, 1996. – 162 s.
8. Dietl J. Marketing: An Introductory Text / J. Dietl, M.J. Baker. – Macmillan, London, 1991. – 238 p.
9. Ennew Ch.T. Marketing Financial Services, Heineman Professional Publishing / Ch. T. Ennew, T. Watkins, W. Wright. – Oxford, 1990. – 238 p.
10. Еванс Дж. Маркетинг / Дж. Еванс, Б. Берма. – М. : Изд-во "Витро-М", 1990. – 234 с.

Шургот Б.И., Пырожек Е.К., Сенив Р.В. Маркетинг. Концепция, стратегическая цель и стратегия: понятийный аппарат, варианты, условия применения

Рассмотрены коренные вопросы маркетинга в аспекте логической их интерпретации. Подана классификация концепций и продемонстрирован выбор возможных стратегий в различных рыночных ситуациях.

Ключевые слова: маркетинг, концепция, стратегия, иерархия, планирование.

Shurgot B.Yo., Pirozhak E.K., Seniv R.V. Marketing. Conception, strategic purpose and strategy: concept vehicle, variants, terms of application

We consider the fundamental questions of marketing in the aspect of logical interpretation. Filed with the classification concepts and demonstrated range of possible strategies in different market situations.

Keywords: Marketing, concept, strategy, hierarchy, planning.

УДК 331.101.3

Доц. О.І. Іляш, канд. екон. наук;
магістрант М.Е. Биченкова – Львівська КА

РОЛЬ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ

Висвітлено особливості мотивації праці у системі соціальної безпеки працівників, характерні для трансформаційного періоду розвитку економіки України. Особливу увагу приділено вимогам та основним принципам мотивації праці у системі соціальної безпеки працівників. Запропоновано оптимальний комплекс засобів і напрямків сучасної стратегії мотивації персоналу.

Ключові слова: соціальна безпека, мотивація праці, засоби мотивації, мотиваційний механізм.

І. Вступ. Сьогодні стає очевидним, що зростання інтересу до вивчення проблем соціальної безпеки є цілком закономірним, оскільки вони значно актуалізуються та стають предметом особливої уваги в періоди суспільних трансформацій. Однак сама констатація їх впливу дає змогу виявляти лише окремі зміни в тенденціях розвитку системи, що відбуваються внаслідок дії окремих соціальних чинників. Відтак, виникає необхідність у вивченні теоретичних основ декомпонування структурних елементів соціальної безпеки та визначення у ній місця мотивації праці.

Окрім того, додамо, що на цей час для більшості підприємств і організацій значну роль відіграє формування нових механізмів господарювання, орієнтованих на збереження параметрів соціальної безпеки у швидкозмінних умовах зовнішнього і внутрішнього середовищ. З огляду на це, вирішальним чинником результативності діяльності людей є їх мотивація, орієнтована на систему соціальної безпеки працівників підприємства як важливого чинника підвищення ефективності їх діяльності та забезпечення соціальних гарантій.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню проблем мотивації праці та її ролі в системі соціальної безпеки працівників присвячено чимало вітчизняних і зарубіжних праць, які створили умови для становлення мотивації персоналу як науки та її подальшого розвитку в системі соціальної безпеки працівників. Значний внесок у розвиток теорії і практики мотивації праці належить Ф. Тейлору, Ф. Гілберту й Л. Гілберт, Г. Емерсону, М. Фоллет, також О. Шелдону, А. Файолу, Е. Мейо, В.Р. Весніна, Г.Т. Кулікова [5] та ін.

Вагомий внесок у вивчення теоретико-методологічних і прикладних засад макроекономічної рівноваги у сфері національної безпеки, стійкого соціально-економічного зростання та соціальної безпеки на державному та регіональному рівнях, зробили такі вітчизняні науковці, як С. Бандура, Д. Богиня, О. Бугуцький, Л. Богущ, О. Волощук, Т. Васильців, В. Геєць, О. Дзьобань, М. Долішній, Г. Дворецька, Я. Жаліла, Л. Ільчук, В. Кириленко, Г. Купалова, В. Куценко, Е. Лібанова, О. Новікова, О. Позняк, С. Полякова, Г. Онікієнко, Я. Остафійчук, Ю. Порохнявий, Т. Поснова, В. Паламарчук, У. Садова, Л. Семів, В. Скуратівський, Г. Пастернак-Таранушенко, Л. Черенько, Л. Шевчук, Л. Шепотько, В. Юрчишин та ін.

Разом з тим, в наукових розробленнях висвітлено вкрай важливі аспекти впливу соціальних факторів на безпечний суспільний розвиток, виділе-

но ті чи інші аспекти формування соціальної безпеки через інструменти соціальної політики держави і певною мірою відсутнє комплексне відображення теорії та методології системного дослідження мотивації праці та її ролі в системі соціальної безпеки працівників.

II. Постановка завдання. Мета дослідження полягає у визначенні особливостей процесу формування мотивації праці та її ролі в системі соціальної безпеки працівників підприємства та розробленні основних напрямків і практичних рекомендацій щодо створення ефективного мотиваційного механізму, орієнтованого на досягнення високих кінцевих результатів діяльності.

III. Результати. Серед проблем, безпосередньо пов'язаних з розвитком національної економіки у XXI ст., винятково важлива роль належить соціальній безпеці держави, що накладає свій відбиток на всі сфери суспільного життя. Це – формування соціальних орієнтирів, що визначають нові національно-державні пріоритети у сфері безпеки; інтенсивний розвиток науково-технологічного прогресу, який чинить істотний вплив на процеси інтернаціоналізації в контексті створення глобального інноваційного середовища; зміна суспільної свідомості, що формує нове ставлення до соціальної безпеки як такої, та сприяє становленню нових соціальних стереотипів, моделей, форм взаємовідносин і зв'язків у суспільстві; глобалізація соціально-трудових відносин на різних рівнях ієрархії управління, що якісно змінює характер функціонування самої системи соціальної безпеки, надаючи їм нові можливості та генеруючи нові ризики. Трансформаційні зміни мають загальносистемний характер і безпосередньо впливають на розвиток підприємства. Отже, на зламі тисячоліть підприємства поставлені перед прийняттям принципово нових напрямів соціально-економічного розвитку на шляху формування власної соціальної безпеки, в основі якої лежить мотивація праці.

Зауважимо, що мотивація праці в умовах трансформаційних змін в економіці України є одним із найважливіших чинників, вміле використання якого може сприяти вирішенню всього комплексу соціально-економічних проблем. Опрацювання літературних джерел дозволило з'ясувати, що мотивація – це процес створення системи умов, що впливають на поведінку людини та спрямованість її дій у необхідному для організації напрямі, тобто на досягнення безпечної мети діяльності та прагненні працівника задовольнити свої потреби. Таким чином, у загальному розумінні мотивація характеризується сукупністю внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, які спонукають людину до трудової діяльності і надають їй цілеспрямованості, орієнтованої на досягнення певних цілей та реалізації завдань щодо безпечного розвитку [1, 12].

При цьому наголосимо, що від якості мотивації праці в системі соціальної безпеки працівників залежить діяльність будь-якого підприємства; від того, наскільки правильно обрані цілі діяльності персоналу та наскільки зацікавлений (мотивований персонал) у досягненні цих цілей, значною мірою залежить успіх розвитку підприємства [2]. Відтак, мотивація праці в системі соціальної безпеки працівників підприємства ґрунтується на таких вимогах [4, с. 41]: ясність і конкретність системи стимулювання загалом; чіткий виклад трудових обов'язків працівника; надання рівних можливостей щодо про-

фесійного та кар'єрного розвитку персоналу; узгодженість оплати праці з її результатами; дотримання законодавства в частині забезпечення гарантій зайнятості; створення умов для захисту здоров'я і безпеки праці; підтримка сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі.

Окрім того, додамо, що з метою підтримки мотивації праці в системі соціальної безпеки працівників необхідно:

- проводити систематичну перевірку тривалості перебування кожного працівника на одній посаді і здійснювати необхідне його переміщення;
- підвищувати змістовність роботи, здійснювати активне структурне планування праці і заробітної плати, а також застосовувати гнучкі форми організації та безпеки праці;
- систематично розвивати потенціал працівника, підвищувати роль навчання і творчого підходу до праці;
- реалізовувати нові форми взаємодії найманих працівників та адміністративно-управлінського персоналу.

Варто зауважити, що у сучасній практиці діяльності підприємств використовують безліч способів впливу на мотивацію праці, проте чинник, який сьогодні мотивує людину до інтенсивної ефективної праці, вже завтра може сприяти зниженню цих мотиваційних настанов. Саме тому, формування оптимального комплексу засобів мотивації праці має бути всеохопним і достатнім (рис.) [3].

Рис. Оптимальний комплекс засобів мотивації праці в системі соціальної безпеки

Проведені дослідження дають підстави сформулювати такі напрямки сучасної стратегії мотивації персоналу в системі соціальної безпеки підприємства:

- ідентичність загальної спрямованості індивідуальних трудових планів і перспектив розвитку конкретного підприємства;
- формування за заданими параметрами мотиваційного механізму управління, орієнтованого на соціальну безпеку;
- рівні умови управління незалежно від сфери прикладання праці, місця розташування конкретного підприємства, організаційно-правової форми, характеру участі у власності і прибутках підприємства;
- створення умов розвитку здібностей особистості.

Варто зазначити, що механізм створення мотивації праці потрібно застосовувати таким чином, щоб отриманий результат не тільки відшкодував витрати на його впровадження, але і додав прибуток підприємству.

IV. Висновок. Таким чином, формування і реалізація напрямів забезпечення ефективної мотивації праці в системі соціальної безпеки підприємства є запорукою забезпечення конкурентоспроможності підприємства, яка, своєю чергою, забезпечувати: генерування мотивів інновацій у господарську діяльність під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів безпеки; сприйняття інновацій господарською системою (відкритість системи для інновацій, сприйняття організацією і персоналом).

Література

1. Актуальні проблеми створення системи оцінки зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці України / за заг. ред. В.П. Горбуліна. – К. : Вид-во "Либідь", 2005. – 232 с.
2. Колот А.М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу : навч. посібн. / А.М. Колот. – К. : Вид-во КНЕУ, 1998. – 224 с.
3. Байда О.О. Мотивація праці як складова успіху організації / О.О. Байда, О.Б. Моргулець // Вісник КІБІТ. – 2006. – № 1. – С. 55-57.
4. Гребінчук О. Стимулювання праці на підприємстві та засоби моделювання / О. Гребінчук // Економіст. – 2009. – № 4. – С. 52-56.
5. Романенко Н.Г. Матеріальне стимулювання працівників в умовах ринкових форм господарювання підприємства / Н.Г. Романенко // Торгівля і ринок України : темат. зб. наук. праць. – Донецьк : Вид-во ДонНУЕТ. – 2008. – Вип. 26, т. 1. – С. 282-288.
6. Замфірова А. Теорії трудових відносин і мотивації праці // Економіка і держава. – 2007. – № 7. – С. 86-88.

Ильяш О.И., Быченкова М.Э. Роль мотивации труда в системе социальной безопасности работников

Освещены особенности мотивации труда в системе социальной безопасности работников, характерные для трансформационного периода развития экономики Украины. Особое внимание уделено требованиям и основным принципам мотивации труда в системе социальной безопасности сотрудников. Предложен оптимальный комплекс средств и направленный современной стратегии мотивации персонала.

Ключевые слова: социальная защита, мотивация труда, средства мотивации, мотивационный механизм.

Ilyash O.I., Bychenkova M.E. Role of motivation in work social security workers

The article covers the features of motivation in the social security workers, transformation period characteristic of Ukraine's economic development. Particular attention is paid to the requirements and basic principles of motivation in the social security of workers. The best set of strategies and directions of modern personnel motivation is suggested.

Keywords: social security, labor motivation, means of motivation, motivation mechanism.

УДК 61:57:17:[613.2:575.24]

Асист. О.Р. Джуря¹, канд. мед. наук;

доц. Г.Т. Терешкевич¹, канд. наук з держ. упр.;

доц. В.Т. Андрушко, канд. істор. наук – НЛТУ України, м. Львів

ОСНОВЫ БИОБЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТЕ БИОЕТИКИ

Розглянуто біоетичні критерії можливості розв'язання біомедичних маніпуляцій та генної інженерії в контексті гідності людини, її цілісності та ідентичності. Висвітлено проблеми біобезпеки в контексті біоетики.

Ключові слова: біомедичні маніпуляції, генна інженерія, біобезпека, генетично модифіковані організми, цілісність людини, інтегральність людини, засади біоетики.

Під зростаючим тиском досягнень науково-технічного прогресу біоетика виявляє моральність дій людини в біології і медицині з огляду на виживання людства і довкілля. Ситуація істотно ускладнюється тим, що людське суспільство перебуває в стані глибокої кризи духовності, моралі, коли людське життя втратило цінність. Спроби людей підмінити собою Бога, "покрашуючи Його творіння", можуть призвести лише до катастрофічних наслідків для людства.

Ми живемо у вирішальний час в історії науки та людської цивілізації. Щораз більша загроза для людського життя виникає через біомедичні маніпуляції. Тому, залучаючи людину до експериментів, важливо дотримуватися таких основних морально-правових вимог, як: надання особі, яка бере участь в експерименті, повної інформації про ризик та можливі негативні наслідки; добровільна згода; захист життя та ідентичності людської особи. Світове об'єднання лікарів вимагає, щоб така особа була поінформована про предмет експерименту, його метод, можливі наслідки, а також щоб вона мала гарантоване право у будь-який момент відмовитися від експерименту.

З відкриттям у 1953 р. структури ДНК і у 1956 р. – зв'язку між генетичним кодом і хромосомами розпочалася епоха генетичних маніпуляцій. Сьогодні найбільша міжнародна наукова програма полягає у вивченні сукупності усіх генів (генома) людини для виявлення будови нашої генетичної системи та її патологій.

Нові форми біомедичних маніпуляцій виникли на основі генної інженерії, яка швидко розвивається. Генна інженерія – напрям молекулярної біології й генетики, який розробляє лабораторні методи цілеспрямованого утворення організмів з новими комбінаціями спадкових властивостей, створення нових генетичних структур. Опанування сучасних біологічних і медичних технологій стало можливим через пізнання біохімічної структури носія спадкової інформації – ДНК, декодування її та опрацювання методів її модифікації із застосуванням технік біоінженерії. Ці відкриття дали змогу здійснювати біотехнологічні процеси спершу на окремо взятих клітинах, відтак на рівні тканин і органів. Синтез і введення в організм штучних генів відкриває широкі можливості для корекції природжених вад і деформацій, терапії спадкових хвороб, продукування спеціальних ліків надзвичайної важливості: людського інсуліну, інтерферону, соматостатину, соматотропіну, вакцин проти грипу, гепатиту А і В та багатьох інших, вдосконалення або створення нових процесів їх органічного синтезу. Проводять дослідження вакцин як засобу проти вірусу імунodefіциту людини (ВІЛ).

З позиції персоналістичної біоетики, такі дії оцінюють як моральні, бо слугують на благо людини. Проте генна інженерія створює також технології, що є далекосяжними у негативних наслідках та створюють реальну загрозу руйнування екосистем [7, с. 25-28] та людського генофонду планети [7, с. 15-22], такі як створення генетично модифікованих продуктів рослинного і тваринного походження, клонування, технологія отримання стовбурових клітин ембріона людини, штучне запліднення, програмування людини з визначеними характеристиками, зі здібностями лише для вузької спеціалізації, створення бактерійної зброї [3, с. 118; 5, с. 48; 6, с. 367; 7, с. 28-30].

¹ Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького;